

Bildande av naturreservat för Gettjärnsklätten, Sunne kommun

Beskrivning av reservatet

Reservatets benämning:	Gettjärnsklätten
Kommun:	Sunne
Socken:	Sunne
Fastighet:	Getnäs 1:95
Lägesbeskrivning:	Omedelbart öster om sjön Rottnen. Koordinater 1340/6645 Topografiska kartan 11 C D10. Ca 1 mil nordväst om centralorten.
Gränser:	Framgår av bifogade karta i skala 1:3 500
Areal:	26 hektar
Ägare:	Staten genom länsstyrelsen i Värmlands län
Förvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen efter särskilt skötselavtal med domänverket

Grund för beslutet

Inom området finns en artrik och intressant flora. Utsikten från bergets högsta delar är mycket vidsträckt och storslagen.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta som naturreservat.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna reservatsföreskrifter skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8§ naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. uppföra helt ny byggnad annat än smärre serviceanläggningar för allmänheten enligt fastställd skötselplan
2. bedriva täkt i någon form samt att spränga, schakta eller utfylla annat än för parkerings- och rastplats i anslutning till allmänna vägen,
3. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel,
4. anlägga ny väg eller väsentligt ändra befintlig väg,
5. använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringssämnen,
6. avverka skog annat än enligt fastställd skötselplan.

Utan tillstånd av länsstyrelsen är det förbjudet att

7. framdraga ledningar.

Från ovanstående bestämmelser undantages väghållningsmyndighetens åtgärder inom vägområde. Beträffande åtgärder vid vägkanter såsom slyröjning, dikning trumarbeten med utlopp m m skall väghållaren före åtgärd samråda med reservatsförvaltaren.

Föreskrifterna nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. göra åverkan på mark eller växtlighet t ex genom att bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, gräs, mossor eller lavar,
2. störa djurlivet genom närgången fotografering av fågelbo, lya e d eller klättra i boträd,
3. medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur
4. göra upp eld annat än på särskilt anvisade och iordningställda platser,
5. framföra motordrivet fordon (annat än på allmänna vägen som går genom reservatet),
6. parkera annat än på iordningställd parkeringsplats,
7. på störande sätt utnyttja radio, grammfon bandspelare e d.

Naturvetenskapliga eller andra undersökningar skall utföras i samråd med länsstyrelsen och reservatsförvaltaren.

D. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om skötselplan m m

1. Syftet med naturvårdsförvaltningen är att bereda allmänheten möjligheter att uppleva områdets natur samtidigt som reservatets växt- och djurliv bevaras.
2. Skötselplan. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogade skötselplan.
3. Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.
4. Förvaltare skall vara skogsvårdsstyrelsen efter att särskilt skötselavtal träffats med domänverket.
5. Samråd angående förvaltningen skall ske med länets skötselråd.

BESVÄRSHÄNVISNING

Formulär 3 (bilaga)

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende i vilket länsstyrelsens styrelse fattat beslut har förutom föredraganden, byrådirektören Åhgren, även deltagit t f länsrådet Bylund och företrädare för planenheten, lantmäterienheten och

juridiska enheten. I styrelsens beslut deltog landshövdingen Edberg samt ledamöterna Björkman, Eskel, Forslund, Jonasson, Karlsson, Stjernborg och Widén samt suppleanterna Larsson, Olsson och Wiktorsson.

Kopia till

statens planverk
statens naturvårdsverk
FBM
kommunfullm i Sunne kn
byggnadsn i Sunne kn
lantbruksnämnden
skogsvårdsstyrelsen
vägförvaltningen
lantmäterienheten
planenheten
naturvårdsenheten
naturvårdsrådets ledamöter
naturvårdsregistret
Värmlands ornitologiska förening, co Ulf Karlsson, Krhmn
akten

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET GETTJÄRNSKLÄTTEN

Upprättad på grundval av tidigare diskussioner inom en utredningskommitté samt inom länets skötselråd och vidare på grundval av botaniska detaljinventeringar. (Hans Kongbäck - tidigare Karlsson - Alf Olsson 1968, 1970 och 1973)

1. Allmän beskrivning samt målsättning för reservatets skötsel

1.1 Allmän beskrivning

1.1.1 Data

Avsatt:	1976 i samband med fastställelse av denna skötselplan. Interimistiskt förordnande (jämlikt 11 § naturvårdslagen) genom beslut 1970-11-16. Inköpt av staten för naturvårdsändamål 1973.
Areal:	26 hektar
Kommun:	Sunne
Läge:	Omedelbart öster om sjön Rottnen. Ca 1 mil nordväst om Sunne centralort. Topografiskt kartblad 11 C NO

Syfte med avsättningen: Ändamålet med reservatet är att områdets särpräglade och unika vegetation bevaras och i väsentliga delar får utvecklas fritt.

1.1.2 Naturförhållanden

Reservatet utgör en del av ett större område vid sjön Rottnens nordöstra strand med stark lutning hyperitpåverkan och intressant växtlighet med bl a mycket stort lövskogsinslag.

Reservatsområdets branta bergssida höjer sig ca 200 m över sjön Rottnens yta. Det horisontella avståndet mellan stranden och krönet är ca 500 m. Klätten dominerar landskapsbilden vida omkring. Utsikten från krönet är storslagen.

Nedanför stupet - på en ca 250 m bred "hylla" i terrängen -är växtbetingelserna gynnsamma och vegetationen artrik och frodig. Lövträd av olika arter förekommer. I första hand är förekomsten av ask (och lind) anmärkningsvärd. Bland övriga arter märks ett tiotal ormbunksarter samt en rad ärtväxter såsom sötvedel, vippärt, backvial, vårärt och skogsvicker.

Områdets rika flora var tidigt känd och uppmärksammas bl a 1831 av C G Myrin i hans "Anmärkningar om Vermlands och Dalslands vegetation".

Området - främst "hyllan" nedanför branten - har varit föremål för skogsavverkningar. Kalavverkningar har dock utförts etappvis på relativt små ytor varför en rad föryngringsytor av olika ålder finns. Vissa ytor har granplanterats. Oavsett om granplantering skett eller avverkningsytorna lämnats utan skoglig åtgärd dominerar ett tätt uppslag av lövsly - med rönn, ask, asp, björk m m. I den södra delen kvarstår ett äldre granbestånd. I den östra delen, kring branten, är skogsbestånden av helt annan och betydligt magrare slag.

Utförligare redogörelse för naturförhållandena återfinns dels i en stencilerad rapport, sept 1969, med förslag till reservatsbildning, dels i stencilerade rapporter 1968, 1970 och 1973 med redovisning av botaniska detaljinventeringar (Hans Karlsson, Alf Olsson). Vegetationskarta ur 1973 års inventeringsrapport bildar för övrigt grund för den karta som ingår i skötselplanen.

1.1.3 Kommunikationer

Genom områdets västra del går allmänna vägen Sunne - Gräsmark.

1.1.4 Serviceanordningar

För närvarande finns inom området en enkel parkeringsplats, informationstavla, toalett, eldstad vid stranden samt markerad stig upp till toppen. Anläggningarna är delvis utförda som AMS-arbete.

1.1.5 Föreskrifter (jämför reservatsresolutionen)

2. Dispositions- och skötselplan

2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård

Den allmänna målsättningen för skötseln skall vare att låta ett lövdominerat blandbestånd utvecklas i huvudsak spontant. Smärre ingrepp skall dock göras bl a i syfte att gynna förekomsten av ask i de därför lämpligaste avsnitten samt att punktvis hålla ängsytor öppna.

Vidare skall ett system av stigar iordningställas så att allmänhetens utnyttjande av området underlättas.

2.2 Principer för disposition av mark samt åtgärder av allmän karaktär

2.2.1 För huvuddelen av området skall skogsbestånden utvecklas till naturskog med vissa undantag enligt avsnitt 2.3.

2.2.2 Jakt och viltvård. Kronan har enligt köpekontrakt 1973-01-15 upplåtit jakten till de tidigare ägarna under en tid av tio år. Samråd skall ske med skötselrådet och SNV före beslut om eventuell förlängning.

2.2.3 Detaljinventeringar av områdets växt och djurliv skall efter hand genomföras.

2.2.3.1 Vegetationens förändringar studeras och dokumenteras regelbundet (var 3:e år) med hjälp av utlagda provytor. Provytenumerering, markering i terrängen justeras snarast. Provyteinventeringarna sammanställs på ett överskådligt sätt.

Även kryptogamfloran skall studeras. Arbetet skall i tillämpliga delar följa SNV:s anvisningar.

2.2.3.2 Ökad detaljkunskap om djurlivet i området bör inhämtas genom inventeringar beträffande såväl däggdjur och fåglar som insekter och andra lägre organismer.

2.2.3.3 Ökad detaljkunskap om områdets natur kan senare motivera om dragning av stigar samt ingrepp i vegetationen.

2.2.4 Tillsyn skall ske genom reservatsförvaltarens - skogsvårdsstyrelsens - personal.

2.2.5 Renhållning. Sopor och latrin skall genom avtal med Sunne kommun omhändertagas vid rast- och parkeringsplats vid vägen.

2.3 Detaljbekrivning och detaljåtgärder

Beskrivning och karta har indelats i skötselområden. För varje skötselområde redovisas beskrivning, målsättning och åtgärdsförslag (dels (1) av engångskaraktär, dels (2) av underhållskaraktär i de fall en sådan uppdelning lämpligen kan ske).

Skötselområde 1

Beskrivning: Bälte mellan landsvägen och sjön. Äldre landsväg delvis förstörd genom erosion - ligger omedelbart intill strandlinjen. Skogen består av relativt tät olikåldrig blandskog. Störvuxna granar dominerar men inslaget av olika lövträdarter är stort (även alm förekommer). Fältskiktet utgöres av frisk, delvis fuktig örttyp. Ett bestånd av den kiselrika skavfräken (*Equisetum hiemale*) förekommer. Tack vare relativt stor nivåskillnad och tät vegetation är området väl avskilt och ostört i förhållande till allmänna vägen. Parkeringsplats finns samt toalett och vid stranden två eldstäder.

Målsättning: Parkeringsplats, rastplats. Lövdominerat blandbestånd av naturskogskaraktär.

Åtgärd:

1. Komplettering av parkeringsplatsen så långt terrängförhållandena medger.

Sittgrupp(-er), sopkärl samt brygga.

Gamla vägbanan rensas från lövsly liksom små gläntor – ”ängsytor” - i anslutning till stranden.

2. Löpande underhåll av anläggningarna. Ved tillhandahålles.

Avverkning av träd som hotar att skada anläggningarna eller allmänna vägen.

Skötselområde 2

Beskrivning:

2 a) Ca 25-årigt lövskogsbestånd av asp, gråalg (alm), ask, rönn, hassel, (gran), lönn, björk, sälg. Beståndet är mycket tätt. Genom beståndet går ett dike. 10-15-åriga granplantor för en tynande tillvaro under lövträden. I söder förekommer en del större granar.

2 b) Lövsly på yta som kalavverkats efter stormfällning 1970. I norra delen slyskog på något äldre hygge.

2 c) Föryngringsyta uppkommen vid 3-4 olika avverkningstillfällen bl a 1966/67 och 1968/69. Lövsly med stort inslag av rönn. Relativt torr och stenbunden mark. Mot vägen i väster en ridå av högre lövslyvegetation.

Målsättning: Beståndet lämnas i huvudsak orört att utvecklas spontant. I anslutning till skisserad promenadstig (jämför bif karta) hålles dock smärre gläntor med ängsvegetation öppna.

Åtgärd:

1. Röjning av stig och ängsytor.

2. Regelbundet underhåll av röjningarna.

Skötselområde 3

Beskrivning: Glest bestånd av stora, grova björkar ger området en allmänt trivsamt ”hagmarkskaraktär”. Fältskikt av torr örttyp.

Målsättning: Den öppna beståndstypen bevaras. Rastplats -vistelseyta.

Åtgärd:

1. Granbuskar borttages. Sittgrupp placeras i området. Enkel information om området och dess vegetation lämnas.
2. Kompletterande röjning. Underhåll av anordningar.

Skötselområde 4

Beskrivning: Lövskog med mycket stort inslag av ask. I den norra delen är området relativt sankt (fuktig örttyp). I södra halvan finns 10-15-åriga, planterade granar samt mycket tätt lövsly.

Målsättning: Askbestånd.

Åtgärd:

1. Röjning för att gynna och utveckla askbeståndet.

Stig iordningställes genom området (jämför kartan). Sittgrupp med sopkärl och informationsmaterial iordningställes i områdets östra del.

2. Underhåll av bestånd och anläggningar.

Skötselområde 5

Beskrivning: Granskogsbestånd i åldern 50-80 år. I västra hörnet ett ca 10-årigt, obehandlat hygge med lövsly. I nordväst mot stigen en lucka uppkommen vid stormfälle 1970. Marken är här relativt fuktig. Sydost härom ytterligare en liten lucka med 15-20-årig, självsådd gran.

I området finns smärre fuktiga sänkor, i övrigt frisk ristyp.

Målsättning: Lämnas orört som jämförelseobjekt till områdena 2, 3 och 4.

Åtgärd: -

Skötselområde 6

Beskrivning: Brant sluttning. Stigen upp till toppen går genom området. Relativt högstammig björk dominerar beståndet. I de övre, östra delarna är beståndet glest med enstaka stora björkar, lövsly, ene, granbuskar och enstaka tallar efter tidigare avverkningar. Vid nivån 210-220 m ö h medger terrängen viss utsikt mot sjön och "hyllan" nedanför branten.

Målsättning: Naturskog. I anslutning till stig och rastplatser dock ett björkbestånd.

Åtgärd:

1. Försiktiga gallringsingrepp utefter stigen. Enstaka granar lämnas.

Rastplats med sittgrupp iordningställes dels vid utsikt i väster, dels vid stigskalet i öster i en större glänta.

2. Fortsatta gallringsingrepp i björkbestånden intill stig och rastplats. Utsikten bevaras.

Skötselområde 7

Beskrivning: Rasbrant och stup. I Övre delen av blockfältet finns ett par grupper av lind. I övrigt utbreder sig ett glest blandbestånd. Från brantens övre del utgår ravinartade stråk som på ett par ställen når bergets topp.

Detta skötselområde samt nästa (nr 8) är kanske den botaniskt mest intressanta delen av reservatet.

Med tanke på rasrisken avrådes dock från mer allmän uppstigning i de brantaste partierna. På en sträcka av ungefär 200 m i horisontalplanet stiger berget ca 150 m.

Målsättning: Området lämnas orört.

Åtgärd: -

Skötselområde 8

Beskrivning: Bergsida med sprickor och hyllor. Stupet reser sig ca 40 m över blockfältet. I detta exponerade läge förekommer bl a blodnäva (troligen nordligaste lokalen i länet), stor fetknopp (nordligaste lokalen), getväppling och kungsmänta. Hållmarkstallskog och magra barrblandbestånd på de högsta delarna. I vissa delar (bl a i norr) relativt tät bestånd. En del äldre, grövre trädindivider visar med sina sargade stammar att sten och block ofta kommer i rörelse i branten. Mycket vidsträckt och storslagen utsikt från krönet.

Målsättning: Skogsbestånden lämnas i huvudsak att utvecklas till urskog. Utsiktsplats med enkla friluftsanordningar.

Åtgärd:

1. Mycket försiktig och begränsad siktröjning vid utsiktsplatsen. Sittgrupp placeras något vid sidan av högsta punkten. Informationstavla inplaceras diskret. Källa öster om utsiktsplatsen iordningställes och uppskyltas.
2. Fortlöpande tillsynt städning och underhåll. Fråga om ev skärmskydd och toalett i området övervägs senare med stöd av ytterligare en tids erfarenhet och utveckling av besöksfrekvens.

Skötselområde 9

Beskrivning: Barrblandbestånd i varierande ålder på relativt ordinära marker. Inom delområde 9 a växer planterad ungskog av gran. Strax söder därom en nyligen uppkommen lucka efter stormfällning.

Målsättning: Grovstamligt, stormfast bestånd i reservatets ”marginal”.

Åtgärd:

1. Gallringar (och röjningar) för att långsiktigt erhålla stormfasta bestånd.
2. Kompletterande gallringsingrepp.

3. Plan för anläggning, disposition och skötsel av anordningar för rekreation och friluftsliv

3.1 Allmänt

Behandlade anordningar har angivits på bif karta, på vilken även angivits områdesindelning m m i överensstämmelse med detaljbeskrivningen i avsnitt 2.3.

3.2 Friluftsanordningar

3.2.1 Parkeringsplats skall finnas i reservatets södra kant vid allmänna vägen.

Parkeringsutrymmet skall i möjligaste mån utökas. På grund av terrängförhållandena torde emellertid möjligheterna vara begränsade. Parkeringsplatsen skall även utgöra informationscentral.

3.2.2 Ytterligare parkeringsplats bör - efter särskild överenskommelse med vederbörande markägare - iordningställas även strax norr om reservatet, på vägens östra sida.

3.2.3 Några hundra meter söder om reservatet finns sedan gammalt en parkeringsplats vid allmänna vägen. Även denna parkeringsmöjlighet bör ses som komplement till reservatets parkeringsplats (3.2.1) och informationstavla bör här uppsättas. I detta fall kan även en alternativ stig till toppen utnyttjas.

3.2.4 Strövstigar skall anordnas enligt bifogad karta. Utmärkning skall ske enligt svensk standard. Spångning skall ske över sankarpartier. Vägvisning lämnas vid stigskalet i form av enkel orienteringskarta. I de branta delarna av stigen till toppen uppsättes ledstång eller rep på grund av halkrisken.

På orienteringskarta över reservatet medtages även befintliga stigar i omgivande terräng (åt söder).

3.2.5 Sittgrupper med sopkärl och ev informationsmaterial iordningställes enligt bilagd karta.

3.2.6 Skärmskydd med eldstad iordningställes vid stranden. Frågan om skärmskydd vid toppen övervägs ytterligare.

3.2.7 Brygga iordningställes dels för att underlätta bad vid den relativt blockiga stranden dels för besökare i båt. Bryggan skall ge plats för 3-5 båtar samtidigt.

3.2.8 Toalett och sopkärl skall finnas vid parkeringsplatsen.

3.3 Information

3.3.1 En mindre informationscentral skall finnas i anslutning till parkeringsplatsen.

3.3.2 Svenskspråkig folder med engelsk och tysk sammanfattning skall framställas. Foldern skall finnas tillgänglig vid parkeringsplatsen, utsiktsplatsen på toppen och hos turistbyrå i Sunne.

3.3.3 Informationsskyltar enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar skall uppsättas vid parkeringsplats inom reservatet liksom vid de närmast utanför liggande P-platserna. Dessutom vid bryggan.

3.3.4 Vägvisning, spårmarkering och där så erfordras gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar.

3.3.5 Guidade rundvandringar bör anordnas under vår och sommar under ledning av botaniskt-ekologiskt sakkunnig guide.